

7. november 2012

HØRINGSUTTALELSE FRA KIRKENS BYMISJON OSLO VEDR. FORSLAG TIL ENDRINGER I BARNEVERNLOVEN

Kirkens Bymisjon Oslo uttaler seg her på bakgrunn av våre erfaringer i arbeidet med barn og familier som mottar hjelp fra barneverntjenesten. Heggeli barnehjem og familiebasert tar i mot barn under 12 år og har tilknyttet 20 fosterhjem for langsiktig oppvekst og oppfølging fram til voksen alder. Familiehuset Nanna-Marie tar i mot spedbarnsfamilier, utreder foreldrenes omsorgskompetanse og jobber sammen med familiene for å utvikle denne kompetansen. Bymisjonen tilbyr også oppfølging til foreldre som ikke lenger kan ha omsorg for egne barn og har dessuten lang erfaring med å tilby hjelpetiltak for barnefamilier.

Høringsnotatet berører mange og ulike perspektiver ved dagens barnevernlov. Etter en gjennomgang av departementets vurderinger og forslag er vi generelt sett glade for og positive til de initiativ som her tas. Som utgangspunkt støtter vi forslagene som legges fram, men ønsker å kommentere på enkelte av punktene. De forslag i høringsnotatet som her ikke berøres, stiller vi oss bak uten ytterligere kommentarer.

9 Bedre faglig samhandling mellom stat og kommune

Når det gjelder ansvaret for beslutninger om institusjonsplass til det enkelte barn, har Kirkens Bymisjon Oslo god erfaring med måten dette er organisert på i Oslo - der det er barneverntjenesten selv som avgjør valget av institusjonsplass. Det er den lokale barneverntjenesten som best kjenner barnets behov, samtidig som vi tror den kommunale barneverntjenesten har god nok kunnskap om de ulike institusjonenes kvalitet. Vi tror derfor at hensynet til barnets beste i større grad vil kunne styre en videre utvikling av institusjonstilbudet dersom kommunen selv får siste ord ved valg av institusjonsplass.

Departementet har lagt til grunn at faglig uenighet mellom kommune og stat om inntak og opphold i sentre for foreldre og barn, hos så vel private som ideelle stiftelser, ikke kan avgjøres av fylkesmannen etter barnevernloven § 5-4. For å sikre at den ønskede samhandlingen mellom kommune og stat oppnås i praksis, foreslår Kirkens Bymisjon Oslo at fylkesmannen gis anledning til å avgjøre faglig uenighet også på dette området.

13 Barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson

Kirkens Bymisjon Oslo støtter fullt ut departementets forslag om å tydeliggjøre plikten til og viktigheten av at barn og unge i barnevernet får mulighet til god informasjon og medvirkning under hele saken og forløpet i barnevernet. Samtidig vil vi understreke betydningen av at barnets stemme ikke bare har en rettmessig plass når det gjelder avgjørende beslutninger på

saksnivå, men at prinsippet om medvirkning også må komme til uttrykk i det daglige omsorgsarbeidet. Barn og unge i barnevernet har som alle andre barn og unge et fundamentalt behov for å utvikle en autonom identitet, og dette behovet kan lett ignoreres i forsøk på å endre en uønsket atferd. Det er derfor avgjørende viktig at barnets opplevelse og perspektiv alltid har en sentral plass i det metodiske arbeidet som gjøres fra dag til dag.

Videre støtter vi forslaget om å gi barnet anledning til å ha en særskilt tillitsperson. Intensjonen bak dette er god. Kirkens Bymisjon Oslo vil likevel problematisere spørsmålet om den enkeltes evne til å ivareta barnets beste. Tillit til personen vil kunne redusere barnets utrygghet, men samtidig er det ikke gitt at vedkommende har en god nok forståelse av sin rolle i samtalene. Vi vil derfor foreslå at tillitspersonen i forkant deltar i en obligatorisk samtale knyttet til hvordan rollen kan forstås.

14 Begrepsbruken i barnevernloven

Kirkens Bymisjon Oslo har forståelse for at barn og unge i barnevernet opplever begreper som fosterhjem, fosterbarn og fosterforeldre som problematiske. Samtidig har vi vanskelig for å finne gode alternativer, og umiddelbart framstår ikke omsorgshjem, omsorgsbarn og omsorgsforeldre som vesentlig bedre. Vi er usikre på hvilken forskjell det vil gjøre å endre på disse begrepene, men vil anbefale departementet å lytte til dem disse begrepene gjelder.

Når det gjelder begrepet *barn med alvorlige atferdsvansker* mener vi sterkt at dette bør endres. Begrepet uttrykker en objektivierende holdning som barnevernsfeltet dessverre preges av i alt for stor grad. Disse barna *er* ikke et problem – de *har* et problem. Og de har det i møte med omgivelser som er med på å opprettholde disse problemene. Begrepet gir dessuten disse barna og ungdommene en merkelapp som gjør det vanskelig å få øye på andre sider i deres samspill med andre. Slike merkelapper skaper holdninger og forventninger som lett kan bidra til å opprettholde det uønskede samspillsmønsteret.

Departementet viser for øvrig til at begrepsendringen fra ”mødrehjem” til ”senter for foreldre og barn” ikke har skapt store vansker. Kirkens Bymisjon Oslo benytter anledningen til å si at det ikke er helt i tråd med vår erfaring. Vi opplever at det i praksis er svært få som behersker det nye begrepet, og at utallige varianter av ”familiesenter” er i omløp.

15 Hjelpetiltak for barn og barnefamilier

Kirkens Bymisjon Oslo støtter forslaget om en endring i § 4-4 første og annet ledd, slik at lovteksten ikke kan oppfattes dit hen at det legges føringer på hvilke konkrete hjelpetiltak som skal iverksettes.

Ut over dette vil vi oppfordre departementet til å etterspørre et større mangfold blant strukturerende tiltak. Det aller meste av det som tilbys i dag har utgangspunkt i en evidensbasert adferdsterapeutisk forståelse. Vi har tro på at dette er virksomt for mange, men ikke for alle. Mange av de barna vi møter i vårt arbeid har store utviklingsmessige utfordringer og er i behov av terapeutiske tiltak som kan stimulere deres evne til selvregulering på et mer grunnleggende nevrologisk nivå enn hva atferdsterapeutiske intervensjoner kan tilby. Departementet bør derfor ikke utelukkende satse på adferdsterapeutiske metoder, men etterspørre hvilke andre terapeutiske intervensjoner som også kan bidra til å rette opp skjevutvikling hos barn og unge.

16 Regulering av institusjoner med behandlingshjem

Kirkens Bymisjon Oslo støtter departementets forslag når det gjelder institusjoner med behandlingshjem, og ønsker å understreke at dette også i praksis er tiltak som kan rettes mot yngre barn – ikke bare mot ungdom. Vi erfarer at en mindre gruppe yngre barn er i behov av en type forsterkede fosterhjem med særlige forutsetninger i det krevende endringsarbeidet den daglige omsorgen innebærer.

Barn og ungdom bør også kunne plasseres i institusjoner som omfatter behandlingshjem med utgangspunkt i § 4-12.

21 Endring av tilsynsforskriftens krav til årlig systemrevisjon av barneverninstitusjoner

Kirkens Bymisjon Oslo støtter forslaget om tilsynsmyndighetens anledning til å regelmessig vurdere behovet for å føre tilsyn med institusjonene, men mener likevel at et minimum av tilsyn bør formaliseres.

Likeledes vil det være ønskelig med en bedre dialog mellom institusjoner og tilsynsmyndighet, slik at institusjonene i større grad kan ta kontakt uavhengig av tilsynsbesøk for å drøfte mulige problemstillinger eller utfordringer man står i.

Det vil også være ønskelig med en bedre koordinering mellom fylkesmannen og godkjenningsmyndigheten, slik at ikke de samme forhold etterspørres og undersøkes flere ganger i løpet av svært korte tidsrom.

Med vennlig hilsen

Hildegunn Dømbe Hermansen
Avd. direktør
SKBO